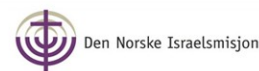

Prekenverkstedet

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Palmesøndag – 25. mars 2018

Prekentekest: Matt 26,6-13

Lesetekst I: Jes 56,6-8

Lesetekst II: Rom 3,21-26

Handling og tegn

Til dagen

Palmesøndag har kontrasten saktmodig konge og begeistret folkemengde. Verken mengden og dens hyllest eller palme-grener hører vi noe om i evangeliet for annen rekke. – Likevel kan det være godt å gi rom for hyllest i våre palmesøndags-gudstjenester. Det kan skje ved å bruke prosesjon med norske «palmer», nemlig gåsunger. De ble brukt her til lands i middelalderen.

Prekentekest

Dagens evangelium har ikke hørt med til prekentekestene før vi fikk den siste tekstboken i 2011.

Vi finner igjen denne beretningen både i Markus 14,3-9 og Johannes 12,1-8.

Her i Matteus har alt overprestene og de skriftlærde besluttet å få Jesus drept v.4, akkurat som det også står i Johannesevangeliet (11,53).

Jesus blir salvet

Når det står «Simon den spedalske», kan det være en påminnelse til oss om at Jesus like til sin siste dag var sammen med folk som ikke ble regnet for noe. – Det dreide seg om barn, kvinner, syke, tollere og syndere. – Men denne notisen er ikke viktig for sammenhengen i dette avsnittet. Det er derimot kvinnen «med kostbar salve». Verdien av salven, kostbar nardussalve, som det står i fotnoten, tallfester Markus til «mer enn tre hundre denarer» Mark 14,5. At kvinnen hadde mulighet til å bruke så kostbar salve på Jesus, tyder på at hun var velstående.

Kvinnens handling kunne tolkes på flere måter: 1) Vanlig / daglig salving i det tørre klimaet, 2) et uttrykk for glede *eller* 3) innvielse og velsignelse til en spesiell gjerning. Hun salvet Jesus mens han og mennene «lå til bords», slik skikken var hos jødene (fra og med persertiden) når det ble feiret et festmåltid. Kvinnene og barna kunne sitte og spise hvis det lot seg gjøre, ellers måtte de nøye seg med å spise mens de sto rundt om i huset.

Disiplenes reaksjon

Disiplene har åpenbart ikke tenkt at her skjedde det en innvielse. De så kun en sløsing. Jesus hadde jo sagt i Bergprekenen at de fortsatt skulle gi til de fattige (6,2-4) og i kap. 25 sier han: «jeg var naken, og dere kledde meg» v.36.

Jesus forsvarer kvinnen

Jesu ord i begynnelsen av v.11 henspiller på 5 Mos 15,11 som det også er henvist til: «Det vil alltid

være fattige i landet, og derfor påbyr jeg deg: Lukk villig opp hånden for din bror, for de nødlidende og fattige i landet ditt!» Her bekrefter Jesus det disiplene var opptatt av: muligheten til å hjelpe de fattige. Men så kommer det med ettertrykk: *meg har dere ikke alltid hos dere*. Festmåltidet er en avskjedsfest som det ikke finnes maken til. Denne muligheten til denne gode «gjerning» mot Jesus kommer aldri igjen.

Jesu ord: «hun» «salvet meg til min gravferd» peker jo fram mot Langfredag. Da hang Jesus på et kors sammen med to forbrytere. Han led en forbryters død like før en sabbat, og kunne derfor ikke salves på vanlig måte. – Hvor viktig det var at døde ble salvet, ser vi når evangelistene lar oss følge kvinnene ut til graven påskemorgen, nettopp for å salve Jesu legeme. De visste nok ikke at Nikodemus hadde tatt «med seg en blanding av myrra og aloë», Joh 19,39, da de tok Jesu kropp ned fra korset «og svøpte ham i linklær med den velluktende salven i, slik skikken er ved jødernes gravferder». Joh 19,40. – Der i Simon den spedalskes hjem må det ha hørtet meget merkelig ut at Jesus tolket kvinnens gjerning slik. Han sa jo at han som levde, var blitt salvet som om han allerede var død! Derfor forsto nok ingen i huset hva Jesus mente. Det var skjult for dem.

Et tegn

Trass i at Jesu tolkning var uforståelig, fremhevet han betydningen av det som hadde skjedd. Det har evangelisten Matteus forstått, for på gresk har han transkribert Jesu eget ord: «*Amen*, jeg sier dere:» Matt 26,13. Eller som det står i vår Bibel: «*Sannelig*, jeg sier dere:» Matt 26,13. Dette er en høytidelig måte å tale på, og den understreker at kvinnens gjerning skal forkynnes overalt hvor evangeliet lyder! Ingen annen enkelt hendelse i Jesu liv har blitt fremhevet på en slik måte. Dermed kan vi spørre om kvinnens handling er et tegn som skal fortelle oss *mer* enn at Jesu legeme ikke behøvde å salves igjen før gravleggingen.

Når evangelisten Johannes i 12,1-8 plasserer denne hendelsen før inntoget palmesøndag, peker han på at Jesus er blitt salvet som Messias! [= (Herrens) Salvete; opprinnelig en tittel på Israels konge, som var salvet og innviet til sin stilling. Den salvete skildres flere steder i GT som en frelserkonge (Salme 2; 110; Jes 9,6f; 11,1ff)]. Evangeliene Matteus / Markus er de eneste som forteller at det var Jesu hode som ble salvet.

Med Jesu død og oppstandelse er vi ved starten på den verdensvide evangelieforkynnelse. Fra da av sendes disiplene ikke bare til «Israels hus», Matt 10,5f., men også til hedningefolkene.

Overveielser fram mot preken

Burde disiplene ha ant / sett at «sløsing» kunne vært et Messias tegn, se f. eks. Salme 23,5-6? Når Jesus her tolker hendelsen som gravferd, vil jeg samtidig ta inn konge- / Messias- salvingen fra Joh 12,1-8 for å la salvingen ikke bare peke frem mot død og grav, men også mot oppstandelsen og allmakten.

Den velstående kvinnen kan lære oss å bøye oss for Jesus og å hylle ham.

Kvinnen med salven blir et positivt motstykke til disiplene på samme måte som barna i 18,1-4. Sammen med barna, «tollerne og synderne» og de syke representerer kvinnene de i positiv forstand «enfoldige» (11,25) som Jesus kalte og brukte i sin tjeneste

Kjell-Gunnar Klock

Pensjonert prest, bor nå på Ørland. Frivillig medarbeider i Den Norske Israelsmisjon.

aslaug.klock@online.no